

ZNACZENIE MUZYKI W ŻYCIUCZŁOWIEKA

Każdy człowiek od najwcześniejszych lat swojego życia ma kontakt z muzyką. Jest ona nie tylko jedną z dziedzin sztuk pięknych, ale ma również ogromny wpływ na proces wychowawczy, prawidłowy rozwój i kształtowanie postaw społecznych. Muzyka jest bliska każdemu człowiekowi - jest obecna zarówno w pracy, zabawie, odpoczynku, jak i w różnego rodzaju obrzędach. Rodzimy się już z poczuciem rytmu. Oddziaływanie muzyki na każdego człowieka, który jej słucha, jest oczywiste i bezsporne. Ma ona działanie nie tylko kształtujące wyobraźnię, ale wpływa też na rozwój emocjonalny, odgrywa dużą rolę w procesie socjalizacji, wspomaga ogólny rozwój człowieka. Ma również działanie relaksujące i terapeutyczne. W życiu dziecka muzyka pojawia się wcześniej niż mowa. Już w okresie prenatalnym dzieci reagują na dźwięki płynące z otoczenia. Od najwcześniejszych chwil życia dziecko reaguje nie tylko na śpiew matki, ale również na inne dźwięki płynące z otaczającego go świata. Już u bardzo małych dzieci można zaobserwować spontaniczną reakcję na muzykę. Wzbudza ona u nich niejednokrotnie uśmiech i radość. Pod jej wpływem dzieci zaczynają wykonywać rytmiczne ruchy, klaszczą, przytupują. Bardzo ważne jest, aby obcowanie dziecka z muzyką rozpoczęło się od najwcześniejszych lat jego życia. Wiek niemowlęcy i przedszkolny jest do tego najlepszym okresem. Im wcześniej dziecko nawiąże kontakt z muzyką, tym jego rozwój społeczny i emocjonalny będzie lepszy.

Słuchanie odpowiedniej muzyki może prowadzić do stanu odprężenia psychicznego, rozluźnienia mięśni oraz może przyczyniać się do regulowania układu autonomicznego. Z medycznego punktu widzenia muzyka wywiera silny wpływ na psychikę człowieka, gdyż potrafi ona wnikać do najgłębszych warstw jego osobowości. Ma działanie aktywizujące lub osłabiające czynności mózgu. Sprawia, że akcja serca zostaje spowolniona, obniża się ciśnienie krwi, normuje się oddech, mięśnie rozluźniają się.

Odpowiednio dobrana muzyka może spowodować aktywizowanie i wyzwalamie emocjonalnych procesów, może pobudzać do aktywności emocjonalnej. Przy czym należy pamiętać, że muzyka może być źródłem zarówno pozytywnych, jak i negatywnych uczuć jednostki. Jeden rodzaj muzyki może leczyć, inny natomiast może pogłębiać stany depresyjne lub nasilać niepokój. Dlatego bardzo ważne jest, jakiej muzyki słuchamy.

Ekspresja muzyczna poprzez gest, śpiew, ruch jest dziecku znacznie bliższa niż człowiekowi dorosłemu, stanowi bowiem naturalny czynnik życiowej aktywności dziecka .

Oddziaływanie terapeutyczne muzyki obejmuje cały organizm psychofizyczny i wpływa na emocje, dążenia, oczekiwania i marzenia. Efektem końcowym tych oddziaływań jest poprawa nastroju, samopoczucia, usunięcie lęku, odreagowanie napięcia, pobudzenie wyobraźni oraz poprawa relacji z innymi członkami grupy.

Muzyka może również służyć do eliminowania nieprawidłowych wzorców zachowań oraz uczyć zachowań społecznie pożądaných. Wszechstronne kształcenie i wspomaganie rozwoju człowieka nie może wykluczyć obcowania z muzyką, ponieważ w dużej mierze wpływa ona na jego prawidłowy rozwój. Przede wszystkim kształtuje wyobraźnię i budzi potrzebę przeobrażenia własnego otoczenia i tworzenia nowych wartości. Ze względu na swoją specyfikę muzyka bardziej niż inne sztuki dociera w głąb psychiki człowieka. Wywiera ona bowiem wpływ na jej odbiorcę, jeszcze zanim zdobędzie on umiejętność jej zrozumienia

i ujmowania dzieła muzycznego jako przedmiotu o walorach artystycznych. Poprzez dźwięk przekazywany jest ładunek uczuć i nastrojów, które wprowadzają odbiorcę w określone stany, odczuwane przez niego jako radosne, wzniosłe lub sentymentalne. Kontakt z muzyką to nie tylko przeżywanie własnych stanów uczuciowych, ale również określanie, wzbogacanie i szukanie siebie w muzyce. Muzyka pobudza procesy wyobrazeniowe i aktywizuje fantazję. Osoby obdarzone inteligencją muzyczną rozumieją świat poprzez rytm i melodię. Szybciej dostrzegają wzory, łatwo rozpoznają rytmy, lubią różnorodną muzykę. Nucą i wybijają takt muzyki, śpiewają lub grają na instrumentach. Jeśli słyszą muzykę, lubią jej rytm i poezję. Poznają, doceniają i sami tworzą rytmy i melodie. Potrafią też łatwo odróżnić poszczególne elementy muzyczne. Inteligencja muzyczna pojawia się najwcześniej, co może oznaczać, że można to łatwo u dziecka zauważyć.

Przeprowadzone badania wykazały, że dzieci mające na co dzień kontakt z muzyką potrafią być bardziej samodzielne, kreatywne, pomysłowe. Mają bardziej rozwiniętą fantazję, ich aktywność jest większa. Potrafią łatwiej dokonywać wyborów. Te cechy są niezmiernie ważne w życiu człowieka. Dlatego należy stwierdzić, że muzyka w przedszkolu jest bardzo skutecznym środkiem wychowawczym. Wpływ muzyki na prawidłowy rozwój społeczny i emocjonalny dziecka jest bardzo znaczący. Kształtuje jego postawy moralne i relacje społeczne, co zaowocuje w jego przyszłym dorosłym życiu.

Na podstawie „Muzyka a rozwój emocjonalno-społeczny dzieci w wieku przedszkolnym”
Bożena Nowak.

Opracowała: mgr Katarzyna Nikiel